

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Емил Илиев Куков, Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

На дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по изобразително изкуство)

Автор: Александър Крумов Байтошев

Тема: *Иновативни европейски модели и приложението им в обучението по живопис в специалност „Изобразително изкуство“*

Научен ръководител: проф. д-р Стефан Алтъков - СУ „Св. Климент Охридски“

Рецензираният труд се състои от 241 страници, от които 190 страници основен текст и 51 страници приложение. Основният текст е структуриран в увод, три глави и заключение, включващо критичен анализ и изводи. Библиографията включва 101 заглавия, от които 45 източници на кирилица и 56 на латиница.

Заглавието съответства на съдържанието на дисертацията, а изборът на темата е оригинален и благодатен за изследване, защото се опира на компаративистиката в изкуството. По начало сравнителният метод е един от най-старите и най-добре работещи методи в областта на теория и история на изкуството. В случая сравнението между европейски и български модели се явява добра основа за дисертационното изследване на Александър Байтошев.

Глава първа „Иновативните европейски модели на преподаване по изобразително изкуство в историческа перспектива“ проследява европейските модели на преподаване на изобразително изкуство, като по-задълбочено са разгледани философските основи на преподавателските концепции. Прави впечатление, че в съдържателно отношение подробно са разгледани моделите от по-късно време, докато на първите модели, а именно от епохата на ренесанса и първите художествени академии в Европа не е отделено според мен необходимото внимание.

Глава втора „Емпиричен опит“ включва проследяване на моделите на обучение в английски университети. В тъканта на съдържанието на първа и втора глава авторът прави множество

уточнения за термини като модерност и тяхното съотношение с други употребявани в изследването специфични и общохуманитарни термини. Някои от включените терминологични проследявания ми изглеждат крайни като увлечение, като например изтъкването на факта, че Бодлер е употребил пръв термина модерност. Може би във френската литература да, но термина „модерност“ влиза в широка употреба още през 16 в. чрез известния труд на Джорджо Вазари „Животописите на най-известните архитекти, скулптури и живописци“ /първо издание 1550 г., второ издание 1568 г./ смятан за първата обща европейска история на изкуството.

Глава трета „Приложение и имплементиране на европейски модели на обучение в дисциплината ателие „Живопис“ на специалност „Изобразително изкуство“ в СУ „Св. Климент Охридски“ излага собствено оригиналния модел на автора за българските условия и конкретно за ателието по живопис на СУ „Св. Климент Охридски“ ФНПП, катедра „Визуални изкуства“. Похвално е, че авторът запазва класическите задачи, които има обучението по живопис в университетски условия и разгръща творчески онези страни, които биха направили много по-ефективен процеса на обучение. Според автора, работата на студентите има следните насоки и концептуално съдържание:

- да сформира по-широка база от теоретично знание, засягащо дисциплината „Живопис“, както и да даде на студентите повече информация относно специализирани изследвания, които се фокусират върху различни проблеми в полето на изобразителното изкуство;
- да насочи студентите към по-дълбоко изследване на собствения си творчески потенциал и да ги насърчи в изучаването на личния им визуален език (във връзка с този аспект преподавателят трябва да предложи конкретни методи, които биха могли да бъдат полезни при техните индивидуални търсения);
- да се даде на студентите по-голяма свобода и да се насърчи експериментирането и навлизането в оригинални и непознати територии на творчески опит, като е необходимо всяка стъпка в този процес да бъде документирана и подложена на анализ от отделните студенти;
- да се скъси дистанцията между преподавател и студент, за да може общуването да бъде по-непосредствено в името на постигането на

свободни визуални решения в творбите и задълбочено разбиране на процеса на обучение като следствие на обменения опит между преподавателя и студентите;

- да не се фиксира вниманието на студентите върху крайния резултат и оценката, а да се позволи да бъдат водени от собствената си творческа интуиция и пълно отдаване на процеса и практиката.

В хода на дисертационното изследване, прави впечатление, че авторът със завидно умение описва, анализира и интерпретира всяка студентска творба, явяваща се резултат от проведената експериментална работа в учебния процес.

Направени са изводи и заключения, убедително доказващи положителни резултати.

Изведени са научни приноси, които са убедителни и обективно следват от извършената работа:

- В изследването за пръв път се въвежда понятието за *педагогическото моделиране* като система от потенциални знания и умения, които студентът може да актуализира в процеса на собствения си опит. *Педагогическото моделиране* за разлика от *педагогическия модел* не е утвърдена матрица от знания и умения, които студентът трябва да се научи да възпроизвежда при оценяване. При *педагогическото моделиране* студентът, освен основните си знания, придобива и инструментариум за отваряне на опита си към нови техники, средства, иновации и лежи в основата на самообразоването.
- Съпоставят се различните образователни теории от античността до съвременността в историческа перспектива, за да се очертаят както приемствеността между отделните школи, така и концептуалния разнобой, който се появява в началото на модерността.
- Принос на дисертацията е емпиричният опит, представляващ цялостна разработена програма за обучение по изобразително изкуство.
- Адаптират се английски модели на обучение за нуждите на ателие „Живопис” в специалност „Изобразително изкуство”.
- Извършена е оригинално предефиниране и прагматизиране на основни термини на философската естетика с оглед на поставените педагогически задачи като репрезентация, аура, подобие, негативност на природата и интуиция.

Трите посочени публикации са пряко свързани с дисертационното изследване.

Авторефератът е оформен според изискванията и отразява обобщено и по същество текстовете от дисертацията.

Моето мнение е, че дисертационният труд на Александър Байтошев притежава научни качества. Изведените в него резултати и направените изводи са много полезни и необходими за усъвършенстване на образователния процес на студенти изучаващи дисциплината „Живопис“ в специалност „Изобразително изкуство“, както и за студенти от други специалности, чиито знания и умения могат да бъдат развивани чрез формулираните в труда методически концепции и разработки.

С оглед казаното намирам за основателно, да дам своята положителна оценка на предложения дисертационен труд и автореферат и предлагам пред Научното жури, на Александър Крумов Байтошев да му бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“, по научна специалност 05.07.03 Методика на обучението по изобразително изкуство.

29 май 2017 г.

Проф. д-р Емил Куков